

Uchwała Nr VII / 31 / 2011
RADY GMINY JEDNOROŻEC
z dnia 30 marca 2011 roku

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Jednorożec na lata 2011 -2015

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (jednolity tekst Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.) Rada Gminy uchwała, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Jednorożec na lata 2011 – 2015 zwany dalej Programem, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy
Sławomir Gądomski
Sławomir Gądomski

Uzasadnienie

Zgodnie z zapisami w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Jednym z tych zadań jest opracowanie i realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Załącznik do Uchwały Nr VII /31 /2011
Rady Gminy Jednoróżec
z dnia 30 marca 2011 roku

GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY
W RODZINIE DLA GMINY JEDNOROŻEC
NA LATA 2011-2015

Jednoróżec, 2011 r.

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	4
I. PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU.....	4
II. PRZEMOC W RODZINIE- PODSTAWY TEORETYCZNE PROGRAMU.....	4
1. Definicja przemocy domowej.....	4
2. Rodzaje przemocy w rodzinie i jej konsekwencje.....	4
3. Objawy pozwalające rozpoznać przemoc w rodzinie.....	5
4. Cykl przemocy domowej.....	6
III. CEL GŁÓWNY.....	6
IV. CELE SZCZEGÓŁOWE.....	6
V. DZIAŁANIA.....	6
VI. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE.....	6
VII. REALIZATORZY PROGRAMU.....	6
VIII. PODSTAWOWE ZADANIA	7
IX. ZASADY POMOCY.....	8
X. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU.....	8
XI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	8

WSTĘP

W celu efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu społecznym tworzy się **Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Jednoróżec na lata 2011-2015** zwany dalej Programem. Program przeznaczony jest dla mieszkańców Gminy Jednoróżec a zwłaszcza osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie oraz przedstawicieli instytucji i służb pracujących z osobami doświadczającymi przemocy.

I. PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1231, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. Nr 9, poz. 59, z późn. zm.).

II. PRZEMOC W RODZINIE- PODSTAWY TEORETYCZNE PROGRAMU

1. Definicja przemocy domowej

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy zaklasyfikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. „(...) przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności (...)” (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.).

W Polsce przemoc w rodzinie była przez wiele lat tematem tabu, gdyż uważano, że nie należy wtrącać się w czyjeś sprawy rodzinne. Natomiast sprawcy przemocy mogli czuć się bezkarni. Osoby doznające przemocy były osamotnione i nie miały większej nadziei na pomoc z zewnątrz. Za sprawą wejścia w życie Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) przemoc w rodzinie została podniesiona do rangi problemu.

W świetle ustawy przemoc to „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt 1 (członek rodziny – osoba najbliższa w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks Karny), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

2. Rodzaje przemocy w rodzinie i jej konsekwencje.

Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy. Wyróżniamy między innymi: **przemoc fizyczną** – czyli wszelkie działania polegające na użyciu siły i prowadzące do naruszenia nietykalności cielesnej, nieprzypadkowych urazów, zranień, stłuczeń, złamań czy zasinień;

przemoc psychiczną – obejmującą działania wykorzystujące nie siłę fizyczną lecz mechanizmy psychologiczne, powodujące zachwianie pozytywnego obrazu własnej osoby u ofiary, obniżenie u niej poczucia własnej wartości, pojawienie się stanów lękowych i nerwicowych;

przemoc seksualną – polegającą na wymuszaniu niechcianych przez ofiarę zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy;

przemoc ekonomiczną – do której zalicza się wszelkie działania prowadzące do całkowitego, finansowego uzależnienia ofiary od sprawcy;

zaniedbanie – zaliczyć możemy tutaj niezaspokajanie potrzeb życiowych i emocjonalnych dziecka, brak ciepła, czułości, uwagi.

Przemoc, która ma miejsce w rodzinie należy do doświadczeń traumatycznych. Odbija się na zdrowiu psychicznym i fizycznym jednostki. Prowadzi do poważnych i długotrwałych problemów ujawniających się często w życiu dorosłym jako konsekwencje przemocy doświadczanej w dzieciństwie.

3. Objawy pozwalające rozpoznać przemoc w rodzinie

Przemoc jest zjawiskiem negatywnym o dużej szkodliwości dla jednostki. Każdy jej rodzaj charakteryzuje się określonymi syndromami.

Jeśli chodzi o przemoc fizyczną to jest ją najłatwiej zdiagnozować. Jednakże w przypadku dziecka nie zawsze można odróżnić skutki przemocy od skutków przykrego wypadku. Do niepokojących objawów należą między innymi :

- sińce i obrzęki, otarcia naskórka, krwawe pręgi i regularne przebarwienia skóry, krwawe plamy na bieliźnie, nietypowe oparzenia, klute i cięte rany, blizny, infekcje skórne i zakażenia, częste złamania, zwiększona wrażliwość na dotyk itp.;
- reakcje regresyjne np. częste bóle głowy i brzucha, częstsze korzystanie z toalety, brak kontroli fizjologicznej u dziecka powyżej 4 r.ż., obgryzanie paznokci, ssanie palca itp.;
- brak koncentracji, apatia, ospałość.

Najtrudniej zidentyfikować przemoc psychiczną. Do jej syndromów należą:

- wzrost napięcia emocjonalnego, lęku, niepokoju, jak i również wzmożona czujność oraz brak zdolności do rozluźnienia;
- zmienność nastrojów;
- obniżona samoocena oraz poczucie własnej wartości, skłonność do izolacji, tłumiony płacz bądź też popłakiwanie w ukryciu, poczucie odrzucenia;
- brak żywej reakcji w sytuacjach, które u rówieśników wywołują ból, płacz lub protest;
- chroniczny smutek, depresja, wzrost natręctw itp.

Przemoc domowa ma również społeczne objawy. Należą do nich:

- brak ufności wobec otoczenia;
- wyuczona bezradność;
- spadek poczucia kompetencji;
- wrogość i niekontrolowane wybuchy złości.

W przypadku dzieci:

- brak dystansu wobec dorosłych, ucieczki z domu, wandalizm, uzależnienie od agresora;
- bójki z rówieśnikami;
- złośliwość, zobojętnienie na karę.

4. Cykl przemocy domowej

Przemoc domowa rzadko należy do aktów jednorazowych. Najczęściej jest to długotrwały, powtarzający się proces, mający nawet kilkuletnią historię według zauważalnej prawidłowości. Składa się zazwyczaj z trzech następujących po sobie faz:

- faza narastającego napięcia – stanowi ona początek cyklu, który charakteryzuje się wzrostem napięcia i natężeniem sytuacji konfliktowych;
- faza ostrej przemocy – charakteryzuje się wybuchem gniewu i wyładowaniem agresji;
- faza miodowego miesiąca – jest to okres skruchy ze strony sprawcy, który bez specjalistycznej pomocy kończy się nawrotem przemocy, co spowodowane jest ponownym wzrostem napięcia u agresora.

III. CEL GŁÓWNY

1. Stworzenie skutecznego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali zjawiska na terenie Gminy Jednorożec.

IV. CELE SZCZEGÓŁOWE

1. *Promowanie wartości rodziny i wychowania bez przemocy.*
2. *Zwiększenie dostępności pomocy osobom doświadczającym przemocy.*
3. *Zmiana postaw mieszkańców gminy wobec przemocy w rodzinie poprzez podnoszenie świadomości społecznej i wrażliwości.*
4. *Spadek liczby rodzin, w których podejmowane są interwencje.*
5. *Podnoszenie kompetencji osób realizujących działania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.*

V. DZIAŁANIA

Uprzedzające, tj. diagnoza, informacja, edukacja - kierowane do ogółu mieszkańców gminy, w tym także osób zajmujących się zawodowo pomaganiem osobom potrzebującym.

Interwencyjne, tj. opiekuńcze - kierowane do osób doznających przemocy w rodzinie, pouczające i izolujące - kierowane do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Wspierająco - terapeutyczne dla osób uwikłanych w przemoc domową (ofiara, świadek, sprawca).

VI. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

- edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie konsekwencji wynikających ze stosowania przemocy w rodzinie;
- zmiana postaw, przekonań i zachowań mieszkańców gminy wobec zjawiska przemocy;
- promowanie wartości rodziny i wychowania bez przemocy.

VII. REALIZATORZY PROGRAMU

1. Urząd Gminy w Jednorożcu.
2. Ośrodek Pomocy Społecznej w Jednorożcu.
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jednorożcu.
4. Placówki oświatowe z terenu Gminy Jednorożec.
5. Posterunek Policji w Jednorożcu.
6. Placówki opieki zdrowotnej z terenu Gminy Jednorożec.
7. Inne instytucje i organizacje działające na rzecz mieszkańców naszej gminy i naszego kraju.

VIII. PODSTAWOWE ZADANIA

Stworzenie skutecznego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali zjawiska na terenie Gminy Jednoróżec.

Lp.	CELE SZCZEGÓŁOWE	ZADANIA	REALIZATORZY
1.	Promowanie wartości rodziny i wychowania bez przemocy.	- pedagogizacja rodziców w zakresie metod wychowania bez przemocy; - zajęcia informacyjno-edukacyjne dla dzieci i młodzieży.	Placówki oświatowe
2.	Zwiększenie dostępności pomocy osobom doświadczającym przemocy.	- rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym.	Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Placówki opieki zdrowotnej, Posterunek Policji
3.	Zmiana postaw mieszkańców gminy wobec przemocy w rodzinie poprzez podnoszenie świadomości społecznej i wrażliwości.	Działania profilaktyczne: - edukacja dzieci i młodzieży w zakresie sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją; - wspieranie aktywnych form spędzania wolnego czasu; - podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców gminy na temat przemocy domowej.	Placówki oświatowe, Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Posterunek Policji
4.	Spadek liczby rodzin, w których podejmowane są interwencje.	- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie; - opracowanie i realizowanie indywidualnego planu pomocy; - podejmowanie działań w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie; - monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy; - ciągle wdrażanie procedury „Niebieskiej Karty”; - prowadzenie dokumentacji działań i ich efektów.	Zespół interdyscyplinarny, Ośrodek Pomocy Społecznej, Posterunek Policji

5.	Podnoszenie kompetencji osób realizujących działania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.	- systematyczne podnoszenie wiedzy i kwalifikacji pracowników instytucji i służb zajmujących się rozpoznawaniem zjawiska przemocy w rodzinie oraz działaniami interwencyjnymi.	Ośrodek Pomocy Społecznej, Posterunek Policji, Placówki oświatowe, Placówki opieki zdrowotnej, Inne instytucje i organizacje
----	--	--	--

IX. ZASADY POMOCY

Najważniejsze zasady, którymi powinniśmy kierować się w procesie pomagania, pamiętając, że nie ma żadnego usprawiedliwienia dla stosowania przemocy, to:

1. Bezpieczeństwo i autonomia osoby doznającej przemocy.
2. Odpowiedzialność osoby stosującej przemoc.

Ponieważ przemoc może spowodować poważne obrażenia a nawet śmierć, istotne jest oszacowanie potencjalnego zagrożenia wystąpieniem groźnych dla życia zachowań przeciwko osobie lub innym ze strony sprawcy, ofiar lub dzieci. Ocena potencjalnego zagrożenia życia powinna być przeprowadzona za każdym razem, gdy rozpoznamy występowanie przemocy domowej. Odpowiedzi twierdzące dotyczące czynników ryzyka powinny być wystarczającym powodem, by jak najszybciej pomóc osobie doznającej przemocy w opracowaniu planu bezpieczeństwa.

X. PRZEWDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

1. Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Wzrost zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy.
3. Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
4. Zmniejszenie liczby przypadków przemocy w rodzinie.
5. Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.

XI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie finansowany jest ze środków pochodzących z budżetu gminy oraz dotacji i środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych źródeł.